

Beleidsnota paardenhouderijen en paardenbakken

Aanleiding

De aanleiding voor deze nota is tweeledig.

a.

Ons college heeft de wens uitgesproken het huidige beleid te heroverwegen, omdat er in de afgelopen jaren veel paardenhouderijen en particuliere paardenbakken zijn opgericht. Daarom worden verzoeken om paardenhouderijen en paardenbakken te mogen oprichten momenteel aangehouden dan wel geweigerd.

b.

De VNG heeft in samenwerking met de Sectorraad Paarden een handreiking gemaakt voor het opstellen van beleid voor paardenhouderijen, getiteld "Paardenhouderij en ruimtelijke ordening. Handreiking voor de praktijk" (gedateerd 1 mei 2006). In deze handreiking wordt opgemerkt, dat de rol van paardenhouderij wordt belemmerd door het ontbreken van een toereikend ruimtelijk beleid. Jurisprudentie op dit gebied noodzaakt tot het opnemen van een afzonderlijke bestemming "paardenhouderij". Uitsluitend voor de puur agrarische bedrijven (bedrijven waar uitsluitend paarden worden gefokt, opgefokt, als hengstenhouderij in gebruik zijn of waar paarden voor de melkproductie worden gehouden) kan de agrarische bestemming blijven gelden.

Opbouw nota

Deze nota kent twee hoofdonderdelen, namelijk:

- A. (professionele) paardenhouderijen;
- B. paardenbakken bij particulieren.

Relevante zaken worden per hoofdonderdeel besproken.

(Professionele) paardenhouderijen

Huidige situatie

In StraMis, het milieuregistratiesysteem, zijn 38 paardenhouderijen geregistreerd. Hieronder bevinden zich ook hobbymatige paardenhouderijen. Dit betreft particulieren die paarden houden.

Bestaand beleid paardenhouderijen

Momenteel is beleid, dat de in het bestemmingsplan "Landelijk Gebied 1994" opgenomen bestemmingen "agrarische doeleinden" en "maneges" als elkaars complement c.q. als gelijkwaardig worden beschouwd waar het gaat om de vestiging van paardenhouderijen. Duidelijk is nu dus, dat de huidige bestemming "agrarische doeleinden" (bestemmingsplan "Landelijk Gebied 1994") alleen mag worden gebruikt als het zuiver agrarische paardenhouderijen betreft.

Vanwege de ontwikkelingsvisie Des Beemsters wenst ons college bovendien een heroverweging ten aanzien van waar professionele paardenhouderijen zich zouden mogen vestigen.

Nieuw beleid paardenhouderijen

De paardenhouderij kent een grote diversiteit aan verschijningsvormen. Paardenhouderijen zijn òf productiegerichte, of gebruiksgericte paardenhouderijen, òf een mengvorm van deze beide.

Een productiegerichte paardenhouderij is een paardenhouderij waar uitsluitend of in hoofdzaak handelingen aan en/of met paarden worden verricht die primair gericht zijn op het voortbrengen, africhten, en trainen en verhandelen van paarden.

Een gebruiksgerichte paardenhouderij is een paardenhouderij waar het rijden met paarden primair gericht is op de ruiter/amazone.

Bestemming "paardenhouderij"

Voor de paardenhouderij wordt in het nieuwe bestemmingsplan voor het landelijk gebied een aparte bestemming "paardenhouderij" opgenomen. (Slechts) bestaande agrarische bebouwingsvakken mogen dan door ons college worden gewijzigd in de bestemming "paardenhouderij". Een paardenhouderij kan dan in principe alleen nog onder de bestemming "paardenhouderij" worden toegestaan. In principe, want fok- en opfokbedrijven, hengstenhouderijen en paardenmelkerijen kunnen vanwege hun zuiver agrarische karakter, als agrarisch bedrijf worden aangemerkt. Op agrarische bebouwingsvakken mogen paardenhouderijen met een zuiver agrarisch karakter zich in de toekomst dus nog steeds vestigen.

Vooralsnog kan een paardenhouderij, niet zijnde een paardenhouderij met een zuiver agrarisch karakter, alleen door middel van een vrijstelling worden toegestaan.

Er wordt geen medewerking verleend aan het realiseren van een nieuw bebouwingsvak voor een paardenhouderij, ongeacht of het gaat om een gebruiksgerichte dan wel productiegerichte paardenhouderij.

Bedrijfsplan

Bij nieuwvestiging en uitbreiding van een paardenhouderij is het overleggen van een bedrijfsplan verplicht. Deze eis wordt enerzijds gesteld om de gewenste grootte van het bouwvak te kunnen bepalen en anderzijds om 'verrommeling' van het landschap te voorkomen. Aan de hand van een bedrijfsplan kan worden vastgesteld of sprake is van een professioneel of semi-professioneel bedrijf, welke bouwwerken nodig zijn en hoe men het erf wenst in te richten. De inrichting van het erf wordt getoetst aan de ontwikkelingsvisie Des Beemsters. Deze is opgesteld om de cultuurhistorische karakteristiek en kwaliteiten in het kader van de status als werelderfgoed van de Beemster te beschermen. Na afweging van de voornoemde belangen kan de gewenste grootte van het bebouwingsvak worden bepaald.

Om overaanbod van gebruiksgerichte paardenhouderijen te voorkomen, zal uit onderzoek moeten blijken dat de in de regio reeds bestaande gebruiksgerichte paardenhouderijen niet onaanvaardbaar worden belemmerd door een verdere uitbreiding van het aanbod daarvan.

Het bedrijfsplan wordt voor advies voorgelegd aan een door de Sectorraad Paarden ingestelde c.q. nog in te stellen regionale beoordelingscommissie dan wel een andere deskundigencommissie.

Voor paardenhouderijen die passen binnen de bestemming "agrarische doeleinden" gelden de voorschriften c.q. uitbreidingsmogelijkheden die in de voorschriften bij deze bestemming zijn benoemd.

Grootte bebouwingsvak

In de in de aanleiding van deze nota genoemde door de VNG opgestelde handreiking wordt geadviseerd voor de omvang van de bouwblokken uit te gaan van een bouwblok van 1 tot 2,5 hectare voor een bedrijfsmatige paardenhouderij en een bouwblok van 0,5 tot 1 hectare voor een semi-bedrijfsmatige paardenhouderij.

Voor het geval een Aa-vak groter is dan de vereiste 1 hectare voorziet de op te nemen wijzigingsmogelijkheid erin, dat een deel van het bebouwingsvak Aa wordt omgezet in “productiegebied I”. Op dergelijke gronden mogen alleen landhekken worden geplaatst.

Voor het geval een groter bebouwingsvak noodzakelijk is, geldt het volgende.

In eerste instantie kan het bestaande Aa-vak worden gewijzigd in de bestemming “paardenhouderij”. Een bestaand Aa-vak is in de regel 1 hectare groot. Is éénmaal de bestemming omgezet in de bestemming “paardenhouderij”, dan voorziet deze laatste bestemming in de mogelijkheid gronden met de bestemming “productiegebied I” te wijzigen in de bestemming “paardenhouderij” ten behoeve van het vergroten van het bebouwingsvak tot de gewenste grootte. Afhankelijk van het in te winnen advies over het bedrijfsplan en de erfinrichting conform Des Beemsters kan een vergroting van het bebouwingsvak worden toegekend tot 2,5 hectare.

Wanneer wordt een productiegerichte paardenhouderij (middels een wijziging c.q. vrijstelling van het bestemmingsplan) toegestaan?

- bij nieuwvestiging dient een bedrijfsplan te worden overgelegd, dat voor advies wordt voorgelegd aan de regionale beoordelingscommissie dan wel aan een andere deskundigencommissie;
- bij een geringe uitbreiding van een bestaande paardenhouderij is vrijstelling van deze adviseringsplicht mogelijk;
- alle bouwwerken dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- voorzieningen als een paardenbak, weidegang, paddock en uitloop dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- de paardenbak mag van een omheining worden voorzien van maximaal 1,5 meter hoogte;
- er is maar één paardenbak toegestaan;
- parkeerplaatsen dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- per bebouwingsvak mag één bedrijfswoning worden gebouwd, tenzij (op de plankaart) anders is aangegeven, mits daarvoor of gelijktijdig de bij het hetzelfde bedrijf behorende bedrijfsgebouwen zijn of worden voltooid en deze een gezamenlijke inhoud van tenminste 1000 m³ hebben;
- buitenopslag is verboden;
- de gebouwen en de bouwwerken geen gebouwen zijnde dienen volgens de ontwikkelingsvisie Des Beemsters te worden ingepast in het bebouwingsvak;
- voor de omheining van paardenbakken e.d. dient gebruik te worden gemaakt van streekeigen beplanting en/of van materialen die niet opvallen in het landschap;
- de nieuwe functie mag de woonfunctie van omringende woningen niet beperken;
- voor de bebouwingsnormen van bedrijfswoning en bedrijfsgebouwen wordt verwezen naar de bestemming “agrarische doeleinden”;
- lichtmasten mogen niet hoger zijn dan 5 meter;
- plaatsing van lichtmasten mag niet leiden tot lichtoverlast bij omringende woningen.

Wanneer wordt een gebruiksgerichte paardenhouderij (middels een wijziging c.q. vrijstelling van het bestemmingsplan) toegestaan?

- bij nieuwvestiging en uitbreiding dient een bedrijfsplan te worden overgelegd, dat voor advies wordt voorgelegd aan de regionale beoordelingscommissie dan wel door een andere deskundigencommissie;

- in het bedrijfsplan moet het marktpotentieel zijn opgenomen om te kunnen bepalen of het bestaansrecht van bestaande gebruiksgerichte paardenhouderijen in de regio niet onaanvaardbaar wordt aangetast;
- alle bouwwerken dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- voorzieningen als een paardenbak, weidegang, paddock en uitloop dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- de paardenbak mag van een omheining worden voorzien van maximaal 1,5 meter hoogte;
- er is maar één paardenbak toegestaan;
- parkeerplaatsen dienen binnen het bebouwingsvak te worden gerealiseerd;
- de nieuwe functie mag aantoonbaar geen onevenredige verkeersaantrekkende werking hebben en er moet sprake zijn van een acceptabele verkeerssituatie;
- per bebouwingsvak mag één bedrijfswoning worden gebouwd, tenzij (op de plankaart) anders is aangegeven, mits daarvoor of gelijktijdig de bij het hetzelfde bedrijf behorende bedrijfsgebouwen zijn of worden voltooid en deze een gezamenlijke inhoud van tenminste 1000 m³ hebben;
- paarden van derden mogen in pension worden gestald met gebruikmaking van de faciliteiten van het bedrijf en/of eigen paarden mogen worden gehouden om derden daarmee te laten rijden;
- de gebouwen en de bouwwerken geen gebouwen zijnde dienen volgens de ontwikkelingsvisie Des Beemsters te worden ingepast in het bebouwingsvak;
- voor de omheining van paardenbakken e.d. dient gebruik te worden gemaakt van streekeigen beplanting en/of van materialen die niet opvallen in het landschap;
- de nieuwe functie mag de woonfunctie van omringende woningen niet beperken;
- voor de bebouwingsnormen van bedrijfswoning en bedrijfsgebouwen wordt verwezen naar de bestemming “agrarische doeleinden”;
- lichtmasten mogen niet hoger zijn dan 5 meter;
- plaatsing van lichtmasten mag niet leiden tot lichtoverlast bij omringende woningen.

Reeds gerealiseerde paardenhouderijen

Middels de op handen zijnde herziening van het bestemmingsplan voor het landelijk gebied zullen reeds gevestigde paardenhouderijen voor zover gewenst een bestemming paardenhouderij krijgen.

Milieu(zonering)

Milieu(zonering) is voorkomen van voorzienbare hinder en gevaar door milieubelastende activiteiten door bij nieuwe ontwikkelingen voldoende afstand in acht te nemen.

Volgens vaste jurisprudentie dient de plantoelichting ten minste aannemelijk te maken dat ten aanzien van het milieu (en dus ook milieu(zonering)) geen onoverkomelijke problemen zijn te verwachten.

Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de VNG-publicatie “Bedrijven en Milieu(zonering)” (ook wel het Groene Boekje genoemd). In deze publicatie staan voor een scala aan typen bedrijvigheid de richtafstanden tot gevoelige bestemmingen vanwege geur, stof, geluid en gevaar. Daarnaast zijn indices voor verkeersaantrekkende werking, bodem, lucht en visueel opgenomen in de lijst. De richtafstanden en andere kenmerken gelden voor een gemiddeld nieuw bedrijf binnen het betreffende type bedrijvigheid. De richtafstandenlijsten vermelden de richtafstanden die bij voorkeur worden aangehouden tussen bedrijven en de omgevingstypen “rustige woonwijk” en “rustig buitengebied”.

Voor paardenfokkerijen in rustig buitengebied geldt als grootste voorkeursafstand 50 meter vanwege het aspect geur.

Voor maneges (vallend onder de hoofdcategorie Cultuur Sport en Recreatie) in een rustig buitengebied geldt als grootste voorkeursafstand 50 meter vanwege het aspect geur. Er geldt een potentieel aanzienlijke verkeersaantrekkende werking qua personenvervoer.

De richtafstand geldt tussen enerzijds de grens van de bestemming die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is.

Voor paardenhouderijen bestaan aparte toetsingskaders die voor milieuzonering van belang kunnen zijn. Genoemd kunnen worden het Besluit landbouw en de Wet Geurhinder en Veehouderij. Voor de toelaatbaarheid van paardenhouderijen en objecten in de omgeving daarvan is daarom altijd een specifieke toets aan de relevante regelgeving aan de orde.

Paardenbakken bij particulieren

Bestaand beleid paardenbakken

Particulieren kunnen uiteraard ook een paardenbak hebben aangelegd. Of dat het geval is, is alleen geregistreerd als voor deze paardenbak (samen met andere voorzieningen, zoals een paardenstal) een vrijstelling van het bestemmingsplan bij de gemeente is aangevraagd. Het is echter in principe onbekend waar zich particuliere paardenbakken bevinden, mede vanwege het gevoerde beleid ten aanzien hiervan.

Men heeft tot de komst van de nota “(Be)houd Buitengebied Beemster (Landelijk)” geen vrijstelling van het bestemmingsplan voor een dergelijke paardenbak hoeven aanvragen. De redenering daarbij was, dat aangezien agrariërs op gronden met de bestemming “agrarische doeleinden, productiegebied I” landhekken tot een hoogte van maximaal 1,5 meter mogen realiseren, particulieren op deze bestemming een paardenbak met een omheining van maximaal 1,5 meter hoog mochten realiseren. Waren er lichtmasten gewenst, dan moesten de paardenbak inclusief deze lichtmasten op de gearceerde gronden van de woonbestemming worden gerealiseerd. Toen er meer vraag naar particuliere paardenbakken kwam, werd gesteld dat voor de plaatsing van lichtmasten op gearceerde gronden altijd een bouwvergunning moest worden aangevraagd. Lichtmasten op productiegebied I zijn nooit toegestaan.

Sinds de nota “(Be)houd Buitengebied Beemster (Landelijk)”, die ter voorbereiding op de herziening van het bestemmingsplan “Landelijk Gebied 1994” is opgesteld, door de raad is behandeld, gelden er in ieder geval strengere voorwaarden voor paardenbakken. In deze nota is tevens vermeld, dat het realiseren van een paardenbak (het uitgraven, bezanden en draineren) in de toekomst zou kunnen worden gekoppeld aan een aanlegvergunningstelsel.

Volgens de voornoemde nota zouden de voorwaarden om een paardenbak te kunnen aanleggen, moeten zijn, dat de aanwezige landschaps- en/of natuurwaarden niet worden aangetast, een zorgvuldige inpassing in het landschap mogelijk is, de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende percelen niet onevenredig worden beperkt (door stank, stuiven van zand, vliegen) en dat de paardenbak alleen mag worden aangelegd binnen het bebouwingsvak op percelen groter dan 5.000 m² achter de bestaande bebouwing.

Vanwege de opgestelde ontwikkelingsvisie “Des Beemsters” is een heroverweging van deze voorwaarden gewenst.

Gewenst beleid paardenbakken

Het oprichten van een paardenbak op een woonbestemming of een bestemming die als zodanig wordt gebruikt, is in strijd met het bestemmingsplan.

Middels een vrijstellingsmogelijkheid worden nieuwe paardenbakken voor particulieren alleen toegestaan bij een woonbestemming.

Conform de nota “(Be)houd Buitengebied Beemster (Landelijk)” worden deze paardenbakken toegestaan bij woonbestemmingen, waarbij als restrictie geldt dat ze alleen binnen het bebouwingsvak op gearceerde gronden achter de bestaande bebouwing mogen worden gerealiseerd op eigendomspercelen > 5.000 m². De paardenbak mag niet groter zijn dan 800 m². De paardenbak dient op basis van de ontwikkelingsvisie Des Beemsters landschappelijk te worden ingepast. Dit houdt in, dat voor de omheining van de paardenbak gebruik dient te worden gemaakt van streekeigen beplanting en/of van materialen die niet opvallen in het landschap.

Het gebruik van paardenbakken zal niet leiden tot geurhinder. Een belangrijk aandachtspunt is de toepassing van verlichting. Lichtmasten mogen alleen binnen het bebouwingsvak worden gerealiseerd. Lichtmasten mogen niet hoger zijn dan 5 meter. De plaatsing van de lichtmasten mag niet leiden tot lichtoverlast bij omliggende woningen. Om lichtoverlast te beperken, verdient het daarom de voorkeur meerdere lichtpunten met minder intensiteit te plaatsen dan één groot lichtpunt.

Gebruiksverbod

Per bestemming wordt in de gebruiksregels aangegeven, dat de aanleg van paardenbakken strijdig met de bestemming is.

Enkel voor woonbestemmingen wordt een vrijstellingsmogelijkheid voor een paardenbak opgenomen, zoals hiervoor aangegeven.

Reeds gerealiseerde paardenbakken

Vanwege reeds gevoerd beleid (zie hiervoor) zal moeten worden uitgegaan van een bepaalde status quo.

Om deze vast te stellen, dient geïnventariseerd te worden waar zich momenteel paardenbakken bevinden. Dit betekent trouwens niet automatisch, dat elke aan te treffen paardenbak ook behouden mag worden. Gedoeld wordt bijvoorbeeld op een formeel verzoek daartoe dat is afgewezen. Wordt besloten nieuwe paardenbakken toe te staan, dan zullen de paardenbakken die zijn afgewezen e.d. alleen kunnen worden toegestaan als ze voldoen aan de nieuwe regels.

Implementatie

Wat betekent het voor de juridische en ruimtelijke uitwerking, wanneer de raad heeft ingestemd met de voorgestelde nota?

Deze zaken spelen (met name) in het landelijk gebied.

De herziening van het bestemmingsplan “Landelijk Gebied 1994” wordt momenteel voorbereid. Het nieuwe beleid zal hierin waar nodig worden opgenomen.

Handhaving

Gelet op het algemeen belang dat gediend is met handhaving zal de gemeente in de regel van de bevoegdheid om met bestuursdwang of een dwangsom op te treden gebruik moeten maken.

Evaluatie

Twee jaar na het van kracht worden van het nieuwe beleid zal een evaluatie plaatsvinden.

Inspraak

Op inspraak is de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De nota zal gelet hierop gedurende zes weken voor ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid voor inspraak ter inzage worden gelegd.